

Raadsperiode 2022 – 2026

Keuzes, resultaten en lessen

INHOUDSOPGAVE

INTRODUCTIE	3
Achtergrond	3
Leeswijzer	3
PROGRAMMA 1: RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	5
Woningbouw	5
Verkeer en Mobiliteit	6
Stikstof en (vlieg)geluid	7
Grondexploitaties zoveel mogelijke positief	7
Een sterke economie voor vitale dorpen	7
RECreatie en toerisme	8
Duurzaamheid en Energietransitie	9
PROGRAMMA 2: RUIMTELIJK BEHEER.....	10
Afvalinzameling	10
Klimaatadaptatie	10
Beheer openbare ruimte	10
Verkeer en mobiliteit	11
Voorzieningen (nautische) recreatie voor inwoners en toeristen	12
PROGRAMMA 3: SOCIAAL DOMEIN.....	13
Opstellen lokale preventie agenda	13
Jeugdhulp	13
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	14
Arbeidsmarkt/ Inkomen/ Participatiewet.....	15
Versterken sociale samenhang via Integrale Kindcentra	15
Een actief en verbindend verenigingsleven	16
Zwembad De Wel	16
PROGRAMMA 4: BESTUUR EN DIENSTVERLENING	18
Dienstverlening en loketten	18
Dorpsraden	18
Openbare orde en veiligheid	18
PROGRAMMA 5: BEDRIJFSVOERING.....	20
Bedrijfsondersteuning	20
PROGRAMMA 6: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	21
Extra uitgevoerd	22
Actuele ontwikkelingen	25

INTRODUCTIE

ACHTERGROND

Gemeenteraadsverkiezingen en verantwoording

Op 18 maart 2026 vinden in heel Nederland de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Ook in Nieuwkoop leidt dit tot een nieuwe gemeenteraad. Deze nieuwe raad zal bestaan uit vertrouwde gezichten, nieuwe leden en mogelijk ook andere politieke verhoudingen.

Bij een nieuwe gemeenteraad hoort vanzelfsprekend ook een nieuw college. Zelfs wanneer de samenstelling hetzelfde blijft, spreken we van een nieuw college. Dat komt omdat ieder college bij de start van een raadsperiode opnieuw afspraken maakt met de gemeenteraad in een collegeprogramma. Daarin staat wat het college de komende jaren wil oppakken en realiseren.

De verkiezingen vormen daarom niet alleen een nieuw begin, maar ook een natuurlijk moment om terug te kijken. Wat heeft het college in de afgelopen raadsperiode bereikt? Welke plannen uit het programma zijn uitgevoerd, en welke zaken zijn buiten het programma opgepakt? Wat is afgerond, wat loopt nog door, en wat is niet gelukt of ingehaald door de tijd?

Het collegeprogramma als basis

Voor deze terugblik wordt gebruik gemaakt van het collegeprogramma 2022–2026: *Met lef uitvoeren*. Hierin stond beschreven waar het college zich voor wilde inzetten en welke doelen het wilde bereiken. Deze verantwoording is dus meer dan een evaluatie van vier jaar collegewerk. Het is óók een reflectie op het werk van de gemeenteraad. Want het college voert uit wat de raad besluit. Zonder besluiten van de raad kan een college nauwelijks handelen.

Daarnaast zegt een evaluatie ook iets over de ambtelijke organisatie. Medewerkers van de gemeente bereiden besluiten voor en adviseren het college bij de uitvoering.

Een bredere context

Tot slot laat deze verantwoording zien dat gemeentelijk beleid niet op zichzelf staat. Een gemeente moet zich steeds verhouden tot maatschappelijke ontwikkelingen, veranderende wet- en regelgeving en besluiten van andere overheden, zoals provincie, Rijk en zelfs Europa. Ook veranderingen in het politieke landschap en de samenleving spelen mee.

Door al deze aspecten te combineren ontstaat een compleet beeld. We leggen de dagelijkse praktijk van de afgelopen vier jaar als een transparante laag over de plannen uit het collegeprogramma. Zo maken we duidelijk wat er is bereikt, wat nog aandacht vraagt en hoe onze gemeente zich ontwikkelt in een steeds veranderende wereld.

LEESWIJZER

Opbouw van de eindverantwoording

Deze eindverantwoording volgt de indeling van het collegeprogramma 2022–2026. Alle punten uit de tabellen bij *'Uitwerking per programma'* zijn overgenomen en staan in dezelfde volgorde. Zo wordt vergelijken eenvoudig.

Halverwege de raadsperiode heeft het college al een tussentijdse evaluatie gemaakt, met als peildatum 1 juli 2024. Voor deze eindverantwoording is gekozen voor een **actualisatie** van die evaluatie. Dat maakt de tekst overzichtelijker en beter leesbaar.

Toelichting bij de statussen

Bij ieder onderwerp uit het collegeprogramma geven we de status weer. We gebruiken daarbij de volgende categorieën:

Afgerond
Het doel is bereikt of de inspanning is geleverd.

Doorlopend
Hier wordt structureel aan gewerkt

Lopend
Er wordt nu aan gewerkt, maar het resultaat is nog niet bereikt.
Van lopende activiteiten wordt de verwachte einddatum gegeven

Nog niet gestart (volgens planning)
De uitvoering staat gepland voor later in deze raadsperiode.

Nog niet gestart (vertraging)
Dit had volgens de planning al moeten lopen, maar dat is nog niet het geval.

Niet meer doen
Het stond wel in de planning, maar door veranderde omstandigheden is besloten het in deze raadsperiode niet meer op te pakken.

Voor de onderwerpen die **groen** zijn (afgerond of volgens planning) is geen extra tekst toegevoegd. Bij de **oranje onderwerpen** staat een korte verklaring waarom het nog niet loopt, en wat de verwachtingen zijn voor de rest van de periode. Bij de **rode onderwerpen** leggen we uit welke omstandigheden zijn veranderd en welke keuzes het college heeft gemaakt.

Extra activiteiten

Soms vragen omstandigheden om andere keuzes dan in het oorspronkelijke programma stonden. Dat kan betekenen dat we geplande zaken hebben geschrapt, maar ook dat we **extra activiteiten** hebben opgepakt die niet eerder waren voorzien.

Niet altijd kiest het gemeentebestuur hier zelf voor. Soms gaat het om onverwachte gebeurtenissen zoals een wetswijziging, een grote brand, een vluchtelingensituatie of een extra verkiezing. Zulke gebeurtenissen vragen extra inzet van zowel de ambtelijke organisatie als het bestuur. De belangrijkste extra activiteiten met grote impact zijn daarom in een apart hoofdstuk opgenomen.

Actuele ontwikkelingen

Tot slot besteden we aandacht aan actuele trends en ontwikkelingen. Deze hebben niet altijd direct invloed op de besluiten van het gemeentebestuur, maar ze raken wel de manier waarop de organisatie kan werken.

Voorbeelden zijn:

- **Krapte op de arbeidsmarkt**, waardoor vacatures moeilijk snel in te vullen zijn.
- **Veranderingen in de samenleving**, waarbij meer nadruk ligt op eigenbelang. Dit maakt participatietrajecten ingewikkelder en procedures vaak langer.

Moment van opname

De peildatum van deze eindverantwoording is 1 januari 2026. Het is goed om dit in gedachten te houden bij het lezen van de tekst.

PROGRAMMA 1: RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

WONINGBOUW

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	
✓	De bouwopgave van 1.900 woningen tot 2030 concreet vertalen naar een opgave per jaar, gebaseerd op het doelgroepenbeleid, verdeeld over de kernen en minimaal 45% sociaal.	*1
∞	'Harde' bouwplannen starten, geprioriteerd naar realistisch en kansrijk.	
∞	Deze collegeperiode de 'zachte' plannen omzetten naar 'harde' plannen; hierbij prioriteren op volume en kansrijkheid.	
∞	We werken door aan zachte planvoorraad voor woningbouw en bespreken dit met partneroverheden.	
✓	We stellen een Woonzorgvisie op.	
∞	We maken wonen met (24 uren) zorgconcepten mogelijk binnen de gemeentelijke woningbouwprojecten.	
∞	We brengen instrumenten in kaart om woningen financieel bereikbaar te maken voor specifieke doelgroepen.	
✓	We zetten creatieve woonvormen in (bijvoorbeeld flexwoningen) voor verschillende doelgroepen.	
✓	We maken het pre-mantelzorgbeleid geschikt voor jongeren (kind-ouder).	
✓	We onderzoeken mogelijkheden voor erf-wonen en verruimen waar mogelijk regels en beleid om erf-wonen mogelijk te maken bij (voormalig) agrarische bedrijven.	
∞	We realiseren huisvesting voor vluchtelingen uit Oekraïne die geschikt zijn voor de langere termijn.	
✓	We maken meerjarige prestatieafspraken met woningbouwcorporaties.	
∞	Binnen de regionale afspraken over sociale huurwoningen zetten we in op lokaal maatwerk.	
✋	We maken afspraken met de woningcorporaties om de huurwoningen van Vestia te behouden in de sociale woningvoorraad.	*2
✓	Doorstroming op de woonmarkt willen we stimuleren met behulp van een doorstroomcoach (de rol van de doorstroomcoach wordt uitgewerkt).	*3
✓	We inventariseren scenario's voor de aanwijspprocedure voor gemeentelijke monumenten en passen deze zo nodig aan.	
🚶	Met het omgevingsplan voor onze gemeente maken we meer kleine aanpassingen en initiatieven (als aanbouwen, uitbouwen, dakkapellen en veranda's) vergunningvrij.	*4

- *1 Deze opgave is – ook regionaal – vertaald naar:
Minimaal 2/3 van de woningen in de categorie "betaalbaar" - waarvan tenminste 30% sociale huur - en maximaal 1/3 "vrij invulbaar"
- *2 De (volledige) overname van het voormalige Vestia bezit door WDA gaat niet door. Daarom leggen we nu met Hof Wonen (voortzetting van Vestia) in de *prestatieafspraken* afspraken over beschikbaarheid, onderhoud en verduurzaming vast.
- *3 De rol van doorstroomcoach is uitgewerkt. We werken nu aan een plan van aanpak voor de inzet van een doorstroomcoach. De gemeente heeft in dit proces een faciliterende rol.
- *4 Door het meerdere keren uitstellen van de landelijke invoering van de omgevingswet is dit niet eerder opgepakt. Binnen de organisatie is een team gestart met het omzetten van het

tijdelijk deel omgevingsplan naar een volwaardig omgevingsplan. Dit tijdelijk deel bestaat uit alle bestemmingsplannen van de gemeente, een grote set aan rijksregels en lokale verordeningen. Dit proces bevindt zich in de beginfase, de (eerste) thematische herziening start in 2026. Het omzetten van het tijdelijk deel naar een volwaardig omgevingsplan is een omvangrijk proces en kost veel tijd. Gemeenten hebben hier de tijd voor tot 1 januari 2032.

VERKEER EN MOBILITEIT

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
∞	Bij nieuwe woonwijken meten we het effect van de te verwachte mobiliteitsvraag. Uitgangspunt is de verkeersveiligheid van bestaande wijken behouden.	
∞	Bij nieuwe woonwijken, als uit verkeersonderzoek blijkt dat dit nodig is, brengen we alternatieve ontsluitingen in kaart met mogelijke financieringsvormen.	
∞	We zetten de lobby voort voor een snelle, hoogwaardige buslijn tussen station Alphen aan den Rijn en busstation Uithoorn.	
∞	We bespreken met de regio en provincie de mogelijkheden voor het plaatsen van HUB's langs de N231.	
∞	We bespreken de mogelijkheden voor Mobility as a Service, al dan niet vanuit de HUB's en voor alternatieve OV-lijnen.	
∞	We bespreken met de OV-aanbieder en de provincie Zuid-Holland mogelijkheden om het bereik tussen de dorpen onderling te verbeteren.	
∞	We zetten in op laagdrempelige initiatieven zoals de Buurtbus ter aanvulling op het reguliere OV.	*1

*1 Er is een extra buurtbusverbinding Noorden-Woerdense Verlaat – station Woerden gerealiseerd. Verdere inzet is een continu onderwerp van gesprek met de vervoerder.

Wethouder Ines de Ridder

o.a. ruimtelijke ontwikkeling, wonen, natuur & landschap en energietransitie

Ik ben trots op de resultaten die we hebben bereikt. Uitgangspunt was natuurlijk het collegeprogramma, maar de wereld – en daarmee onze omgeving – verandert in een hoog tempo. Het is ons gelukt om het hoofd te bieden aan nieuwe uitdagingen en de kansen die ontstonden te verzilveren.

Samen hebben we de koers voor 2040 voor woningbouw vastgesteld. Daarnaast zijn verschillende woningbouwprojecten een stap verder gebracht: op diverse locaties in onze dorpen wordt inmiddels gebouwd. Sommige bouwprojecten zijn zelfs al afgerond, Zoals project Teylerspark, Weteringplan en De Drie Linden op de oude locatie van het Ashram. Dit zijn waardevolle ontwikkelingen in een tijd van schaarste aan betaalbare woningen. Omdat de woningnood groot blijft, zetten we ons dagelijks in – samen met het Rijk, de provincie, woningcorporaties en ontwikkelaars – om de voortgang te waarborgen en waar mogelijk te versnellen.

Met het afwegingskader particuliere woningbouwinitiatieven hebben we gezorgd voor duidelijkheid voor kleinschalige woningbouwprojecten door particuliere initiatiefnemers. Het is nu duidelijk waar een dergelijk project aan moet voldoen.

In onze gemeente is een beleidskader voor zonnevelden vastgesteld. Hiermee zetten we de volgende stap richting de realisatie van het bod dat de gemeente in 2021 in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES) aan de provincie heeft gedaan. Desalniettemin oefent de provincie de nodige druk uit om ook opwek door windturbines te onderzoeken. Maar dit college hecht aan de afspraken die zij met de raad, de regio en de provincie heeft gemaakt en wijst dit resoluut van de hand.

Ook ben ik verheugd over de actieve rol van de gemeente Nieuwkoop bij het Fieldlab Groene Hart binnen het Programma Landelijk Gebied Zuid-Holland. Binnen dit Fieldlab werken wij samen met verschillende partners, waaronder de provincies Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht, om de melkveehouderij versneld te verduurzamen via pilots en kennisdeling. Onlangs heeft het Rijk besloten deze initiatieven te ondersteunen met een bijdrage van ruim 17 miljoen euro.

STIKSTOF EN (VLIEG)GELUID

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We zetten de 'Gebiedsgerichte aanpak Nieuwkoopse Plassen' voort, onder andere ook via de NOVEX Groene Hart.	
	We stellen een integrale visie op voor het landelijk gebied dat perspectief biedt aan de agrarische ondernemers.	*1
	We reageren tegen de extra aanvliegroute over het Groene Hart en vragen blijvend aandacht dat ontwikkelingen in ons gebied mogelijk blijven. Hierin trekken we op met het Cluster Groene Hart en Holland Rijnland.	

- *1 Dit valt samen met het Nationaal Programma Landelijk Gebied / Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied traject. Het is niet wenselijk een eigen, mogelijk afwijkende, visie op te stellen vooruitlopend op de provinciale en landelijke afspraken. Wel is ondertussen de samenwerking met de lokale agrariërs geoptimaliseerd en werken we samen in de Fieldlab.

GRONDEXPLOITATIES ZOVEEL MOGELIJK POSITIEF

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	Nieuw te vormen grondexploitaties tonen over het geheel een positief resultaat. Als dit toch niet lijkt te lukken, leggen we via een dilemmanota keuzes voor aan de gemeenteraad om dit wel voor elkaar te krijgen.	
	We stellen een Nota bovenwijkse voorzieningen op en richten vanuit deze nota een Fonds Bovenwijkse Voorzieningen in voor particuliere bouwinitiatieven.	*1
	In lijn met de actualisatie van de grondexploitaties, sluiten we de grondexploitatie Noordse Buurt.	

- *1 Het college heeft besloten geen Nota Bovenwijkse Voorzieningen op te stellen. Raad is hierover geïnformeerd (zaak 414361).

EEN STERKE ECONOMIE VOOR VITALE DORPEN

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We stellen een nieuwe economische actieagenda op.	
	We zorgen voor aantrekkelijke, groene, slim ingerichte openbare ruimten in en rond de dorpscentra, waaronder Ter Aar en Nieuwveen. We reserveren hier budget voor.	
	We ontwikkelen het centrum van Nieuwkoop door tot toeristisch (water)centrum en een aangename verblijfsplek voor inwoners.	
	We bepalen wat nodig is voor een aanvullende parkeervoorziening in het centrum van Nieuwkoop (Achterweg). We doen dit in nadrukkelijke samenwerking met stakeholders en in uitvoering met het centrumplan.	*1
	Op basis van uitvoeringsmogelijkheden voor het centrum van Ter Aar maken we een scenariokeuze in 2023. De ontwikkeling van De Vlinderlocatie heeft hierbij prioriteit.	

	De centrummanager blijven we inzetten met de focus op uitvoering en gekoppeld aan de realisatie van de centrumplannen.	
	We stimuleren ondernemers om de bedrijventerreinen te revitaliseren.	
	We voeren een behoefte onderzoek uit naar uitbreiding van de bedrijventerreinen (na revitalisering en intensivering), met aandacht voor energiec capaciteit.	
	We stellen een kader op voor invulling 'lege' plekken/achterlaat plekken op bedrijventerreinen.	*2
	Het beleid voor concentratiegebieden glastuinbouw verruimen we, zodat we op basis van maatwerk tijdelijke woonvormen kunnen toestaan .	*3
	Op basis van een visie op maatwerkgebieden glastuinbouw ontwikkelen we een perspectief kader.	
	We stellen een visie op voor de landbouwsector met een focus op extensieve veehouderij en een aanvullend verdienmodel.	*4
	Met onze ondernemers gaan we in gesprek over de nieuwe economie (economie van de toekomst).	
	Op basis van twee pilots onderzoeken we de mogelijkheden van flexwonen voor arbeidsmigranten.	*5
	We stellen het beleidskader huisvesting arbeidsmigranten op (en vast).	
	We inventariseren scenario's voor de aanwijsprocedure voor gemeentelijke monumenten en passen deze zo nodig aan.	
	Met het omgevingsplan voor onze gemeente maken we meer kleine aanpassingen en initiatieven (als aanbouwen, uitbouwen, dakkapellen en veranda's) vergunning vrij.	

- *1 Bij besluitvorming over de begroting 2025 is het bedrag voor de parkeervoorziening (2 mio) geschrapt/bezuinigd.
- *2 In Nieuwkoop is geen sprake van 'lege' plekken/achterlaatplekken. Het in 2023 uitgevoerde STEC-rapport ten behoeve van de regionale strategie bedrijventerreinen bevestigt dit.
- *3 Het beleid concentratiegebieden glastuinbouw is niet aangepast. Tijdelijke woonvormen, zoals (pre)mantelzorgwoningen, zijn wettelijk toegestaan. Voor particuliere bouwinitiatieven is maatwerk mogelijk. We toetsen de plannen ruimtelijk aan de hand van het in 2024 door de raad vastgestelde afwegingskader particuliere woningbouwinitiatieven. Dit betreft permanente bebouwing. De Rijksoverheid werkt aan regelgeving om meer vormen van tijdelijke wonen toe te staan.
- *4 Het opstellen van een dergelijke visie is onwenselijk zolang het Landelijk Programma Landelijk Gebied (NPL) en het hieraan gerelateerd Provinciale Programma Landelijke Gebied (ZH-PLG) nog in ontwikkeling zijn. Een lokale visie kan hier slechts op aansluiten/ inspelen indien deze programma's voldoende uitgekristalliseerd zijn. Wel is ondertussen de samenwerking met de lokale agrariërs geoptimaliseerd en werken we samen in de Fieldlab Groene Hart.
- *5 Er wordt gewerkt aan het beleid m.b.t. huisvesting van arbeidsmigranten. De eerder met de raad gedeelde insteek van dat beleid zal zijn eerst 'de basis op orde' te brengen volgens het gepresenteerde stappenplan van BMC. Nadat de basis op orde is, kijken we naar de wenselijkheid van nieuwe huisvestingslocaties, zoals bijvoorbeeld de pilots voor de huisvesting van arbeidsmigranten en tijdelijke woonvormen.

RECREATIE EN TOERISME

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We inventariseren de mogelijkheden voor invoering van toeristenbelasting en de impact hiervan voor de branche. Bij invoering zetten we de opbrengsten in ter ondersteuning van de branche.	

	We blijven Nieuwkoop Marketing (financieel) ondersteunen.	
	Vanuit de Nota Recreatie en Toerisme actualiseren we de uitvoeringsagenda om recreatie en toerisme te stimuleren en ondersteunen.	*1
	Samen met andere plassengemeenten en de provincie Zuid-Holland investeren we in water - recreatie en verbeteren van toegankelijkheid van onze plassen. Aanvullend inventariseren we hoe we, naast sloepvaren, ook andere vormen van watersport kunnen faciliteren.	
	Uitbreiden wandel- en fietsroutes.	

*1 Dit ronden we naar verwachting in het tweede kwartaal van 2026 af.

DUURZAAMHEID EN ENERGIETRANSITIE

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We sluiten aan op het Rijksbeleid met betrekking tot nieuwe activiteiten. Kleine experimenten blijven mogelijk en geven we ruimte.	
	We voeren de warmtevisie uit.	
	We onderzoeken of het project Teylerspark II kan worden aangesloten op het warmtenet van Schoterhoek II.	
	We volgen actief de technische en innovatieve ontwikkelingen in het kader van de energietransitie en springen in waar dit kan en/of waar dit een kostenverlagend effect heeft voor inwoners.	
	We brengen het daadwerkelijke effect in kaart van de gemeentelijke (verduurzaming) investeringen op CO2-reductie.	*1
	We werken de RES 1.0 door naar de RES 2.0. Acties vanuit de eerdere besluitvorming over de RES 1.0 voeren we uit.	*2
	We stellen een afwegingskader voor (grotere) zonnenvelden op.	
	We zetten maximaal in op isoleren van woningen en bedrijven en maken hier ook afspraken over met corporaties en ondernemers.	
	We staan, op aanvraag en op basis van maatwerk, kleine windmolens voor (agrarische) bedrijven en ondernemers toe.	
	We onderzoeken mogelijkheden voor het inrichten van een Energieloket met een platform ter ondersteuning en verbinding van ondernemers en inwoners.	
	We onderzoeken de mogelijkheden het duurzaam bouwloket door te ontwikkelen.	
	We zetten duurzaamheidsinvesteringen in ter ondersteuning van de samenleving. Dit betekent dat we stapsgewijs ons eigen vastgoed verduurzamen in combinatie met andere investeringen.	
	We evalueren de voortgang van het duurzaamheidsprogramma 2021-2024.	

*1 Dit vormt een onderdeel van het duurzaamheidsprogramma 2025 – 2028.

*2 Regionaal is besloten om vooralsnog geen RES 2.0 op te stellen, maar in plaats hiervan een voortgangsrapportage op te stellen. Deze is afgerond.

PROGRAMMA 2: RUIMTELIJK BEHEER

AFVALINZAMELING

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	Ontwerpen van openbare ruimte toetsen we aan de uitgangspunten van het handboek inrichting openbare ruimte 2022.	
	We monitoren en evalueren het Diftarsysteem.	
	We inventariseren mogelijkheden om extra papiercontainers op centrale plaatsen toe te voegen.	

KLIMAATADAPTATIE

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We zorgen voor aantrekkelijke, groene, slim ingerichte openbare ruimten in en rond de dorpscentra.	*1
	We plaatsen extra bomen en planten in (nieuwe) wijken en openbare ruimten om hittestress te verlagen.	
	We leggen Tiny Forests aan.	
	We continueren de inzet van operatie steenbreek voor particuliere tuinen en verbinden dit waar mogelijk aan het grootonderhoud van openbare ruimte en nieuwbouwonwikkelingen.	

*1 Bij ontwikkelingen betrekken we de inrichting van de openbare ruimte vanaf de planvorming. De realisatie hiervan hangt samen met de oplevering van de ontwikkelingen.

BEHEER OPENBARE RUIMTE

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We zorgen voor een inclusieve openbare ruimte.	
	We koppelen beheerplannen aan de P&C cyclus.	*1
	Natuurlijke inpassing van woonwijken vormt een onderdeel in het stedenbouwkundig plan.	
	We monitoren de kosten en baten van biodivers maaibeeld.	
	We voeren flora- en fauna onderzoek uit.	
	We gaan door met 'maai mei niet'.	

*1 We hebben deze optie onderzocht. De beheerplannen bevatten onder andere ook beleidsontwikkelingen en raadskeuzes. Deze wijzigingen passen niet in het proces van de P&C-cyclus. We bieden de beheerplannen vierjaarlijks aan aan de gemeenteraad ter vaststelling.

Wethouder

o.a. openbare buitenruimte, economie, financiën, warmte

Mede door het project *Nieuwkoop blijvend in evenwicht* zijn we in staat geweest de P&C-cyclus in de deze raadsperiode anders in te richten. Dit heeft geleid tot een stevig fundament waarop we de bezuinigingsopgave hebben aangepakt. Het was een aanzienlijke inspanning, maar de gemeente is hiermee voorbereid op de ophanden zijnde bezuinigingen vanuit het Rijk. Hierdoor hebben we het mogelijk gemaakt met elkaar te werken aan 'ontwikkelen' in plaats van bezuinigen. Gezien de onzekere koers van de nationale overheid blijft dit ook de komende jaren een punt van aandacht.

Een ander belangrijk thema uit de portefeuille betreft het dorpscentrum van Ter Aar. Op basis van een zorgvuldig opgesteld communicatie- en participatieplan is een gedragen ontwerp tot stand gekomen. Nadat eind 2024 een subsidieaanvraag is afgewezen zijn we in staat geweest om – op basis van het Masterplan – de ontwikkeling in twee fasen te plannen. Hierdoor kunnen we snel beginnen met de ontwikkeling van de Vlinderlocatie (fase 1). Dit traject vormt een goed voorbeeld van de inzet op het beleid rondom *vitale kernen*.

Een tweede voorbeeld binnen dit beleidsterrein is de ontwikkeling van een warmtenet in Langeraar. De gemeente zet hiermee een waardevolle stap vooruit in de energietransitie. De gemeente zet hiermee een innovatieve stap in de energietransitie met aanzienlijke impact op de leefomgeving/met meerdere belangen. Het project levert niet alleen een bijdrage aan de energietransitie binnen Langeraar, maar levert tevens waardevolle kennis en ervaring op. Deze kunnen we in de toekomst benutten voor de verduurzaming van andere kernen binnen en buiten de gemeente.

VERKEER EN MOBILITEIT

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
✓	Bij nieuwe woonwijken meten we het effect van de te verwachten mobiliteitsvraag. Het uitgangspunt hierbij is behoud van de verkeersveiligheid van bestaande wijken.	
✓	We zetten in op de opwaardering van de N231 tot hoofdas voor alle vormen van vervoer.	
✓	We nemen maatregelen voor bestaande verkeersknelpunten vanuit het GVVP (zebrapaden verlichten, oversteekplaatsen accentueren).	
✓	Opties in kaart brengen om de verkeersveiligheid te verbeteren bij de oversteek over de N231 richting de scholen in Nieuwkoop.	
🚶	Opties in kaart brengen om de verkeersveiligheid van de Kerkweg in Ter Aar te verbeteren.	*1
∞	We monitoren (doorgaand) vrachtverkeer in Ter Aar en specifiek over de kanaalwegen. Indien nodig treffen we maatregelen om de verkeersveiligheid te verhogen.	
✓	Proactief beleid voor toevoegen van laadinfrastructuur, ook op openbare plekken.	

*1 Dit is gerealiseerd door het afwaarderen van de N460 en N461 voor doorgaand (vracht) verkeer, het instellen van een vrachtwagenverbod, m.u.v. ontheffingshouders, op de Kerkweg. Daarnaast heeft de gemeenteraad ingestemd met het verder onderzoeken en realiseren van de ontsluiting bij Ter Aar. We verwachten deze in 2028 te realiseren.

VOORZIENINGEN (NAUTISCHE) RECREATIE VOOR INWONERS EN TOERISTEN

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	Actief maaibeleid om vaarwegen doorlopend open en bereikbaar te houden.	
	We knappen de recreatie-eilanden in de Nieuwkoopse Plassen op.	
	We zetten in op duurzame waterrecreatie, onder andere door laadpalen voor e-sloepen te plaatsen.	
	We brengen mogelijke openbare zwemlocatie(s) in Noorden in kaart in afstemming met de provincie.	*1
	We benutten kansen om extra vaarverbindingen te creëren, zowel lokaal als regionaal.	
	We breiden het wandelnetwerk uit. We gaan in gesprek met landeigenaren over mogelijk gebruik van gronden.	
	We leggen beweegplekken en beweegroutes aan.	
	In overleg met Oasen willen we meer watertappunten laten plaatsen (langs wandelroutes).	

*1 Als gevolg van het project 'Nieuwkoop in evenwicht' heeft de gemeenteraad bij de begroting voor 2025 dit actiepunt afgevoerd.

PROGRAMMA 3: SOCIAAL DOMEIN

OPSTELLEN LOKALE PREVENTIE AGENDA

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
∞	Verzamelen en analyseren van kengetallen van onze gemeente.	
✓	We stellen cultuurbeleid op als onderdeel van de lokale preventieagenda.	
✓	Opstellen integrale lokale preventieagenda.	
∞	Het verder uitvoeren van de speerpunten uit de gezondheidsnota/sportnota.	
✓	We ontwikkelen nieuw subsidiebeleid/verordening in lijn met de lokale preventie agenda.	
✓	In de lokale preventie agenda nemen we het thema sport en cultuur op.	
✓	We stimuleren de bibliotheek zich door te ontwikkelen tot een digitaal informatiepunt.	
✓	We kijken naar mogelijkheden om de functies jongerenwerk en sportcoaches uit te breiden met cultuur.	

JEUGDHULP

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
✓	Het thema preventieve voorzieningen jeugd voegen we toe in de lokale preventie agenda.	
✓	Tot 2024 werken we samen in Holland Rijnland verband voor de brede jeugdhulp.	*1
✋	We bereiden (met partners) de inkoop voor van jeugdhulp Rijnstreek.	*2
✋	Inkoop- en implementatietraject jeugdhulp Rijnstreek.	*2
✋	Start jeugdhulp Rijnstreek.	*2
∞	Door actieve inzet op vroeg signalering en preventie de instroom in jeugdzorg verlagen in samenwerking met maatschappelijk partners en eerstelijnszorg.	
∞	Binnen de jeugdzorg de kosten beheersen door kostenbewust te gaan werken. Hierbij is het uitgangspunt dat elk kind de zorg krijgt die nodig is.	
∞	Via regionale monitoring, dataverzameling en het gesprek met professionals beter inzicht krijgen in complexe casuïstiek voor betere sturing.	
✓	In geval van dreigende overschrijding van het budget maken we met de gemeenteraad keuzes in het beleid op basis van een dilemma nota.	

*1 We werken samen in Holland Rijnland voor de inkoop van regionale jeugdhulp.

*2 De samenwerking op het gebied van jeugdhulp in de Rijnstreek is na diverse pogingen gestaakt door verschil van inzicht. Nieuwkoop werkt samen met Kaag en Braassem verder aan doorontwikkeling van de lokale teams en blijft de specialistische jeugdhulp inkopen via de SOZ (Service Organisatie Zorg) in Holland Rijnland.

Wethouder Tom de Kleer

o.a. sociaal domein, jeugdzorg, onderwijs, sport, kunst en cultuur, verkeer

Onze dorpen zijn hecht en sterk, met betrokken inwoners die naar elkaar omkijken. Onze inzet is erop gericht dit zo te houden en verder te versterken. De afgelopen jaren is doorgewerkt aan het versterken van de gemeentelijke uitvoering binnen het sociale domein.

De ondersteuning in het sociaal domein is de afgelopen periode versterkt door een nauwere samenwerking tussen gemeentelijke teams en maatschappelijke partners zoals onderwijs, zorg en welzijn. Deze samenhang maakt het mogelijk inwoners tijdig en passend te ondersteunen.

Met de vaststelling van de preventieagenda is deze werkwijze expliciet vastgelegd. De agenda biedt één samenhangend kader voor het sociale domein en markeert een verschuiving naar toegankelijke ondersteuning, dichtbij huis en zo licht mogelijk, met meer ruimte voor vroegsignalering en preventie

Ik ben trots op de grote stappen die, gezamenlijk met de scholen en onze inwoners, zijn gezet richting de realisatie van nieuwe Integrale Kindcentra (IKC's) in Nieuwveen, De Woerdense Verlaat en Langeraar. De Poel is inmiddels af. Voor De Sluis staan de eerste muren en het Definitief ontwerp voor Het Veen is vrijwel af. We gaan bouwen vanaf het najaar.

Ook de voorbereidingen voor de nieuwbouw van ons nieuwe zwembad met ruimere mogelijkheden op sportpark De Dulen zijn in volle gang. Door goed en intensief schakelen van onze organisatie, met bijvoorbeeld Liander, kunnen we door.

De bestaande verkeersknelpunten zijn stapsgewijs aangepakt. Het plan om de Kerkweg in Ter Aar structureel te ontlasten krijgt steeds meer vorm.

In het najaar van 2023 zetten we een belangrijke stap met de start van het proces om te komen tot Ter Aar-Zuidoost. Daarnaast hebben we sinds kort de eerste delen van de Kanaalwegen overgenomen van de provincie, waardoor lokale maatregelen ter verbetering van de verkeerssituatie mogelijk worden. Het (doorgaand) vrachtwagenverbod is momenteel in procedure, en hopen we snel door te kunnen voeren.

Ook het openbaar vervoer ontwikkelt zich – na een wat stroeve opstart – positief. De frequentie van de buslijnen neemt de komende jaren toe. Een belangrijk resultaat dat mede te danken is aan de langdurige inzet en druk die de gemeente heeft uitgeoefend. Gezamenlijk met Qbuzz en de Provincie ontwikkelen we ons OV verder.

We hebben veel gedaan, en tegelijkertijd is er nog heel veel te doen. Het is gaaf om te zien hoe hard gezamenlijk met de samenleving gewerkt wordt om écht het verschil te maken voor onze inwoners. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst.

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
∞	Welzijnsbezoeken doorzetten en mogelijkheden inventariseren voor een welzijnsbezoek op maat voor iedereen die hier behoefte aan heeft.	
∞	Effect meten welzijnshuisbezoeken.	
∞	Inkomensafhankelijke verstrekkingen, indien rechtmatig.	
∞	Contractmanagement TOM in de Buurt.	

✓	Doordecentralisatie Maatschappelijke zorg en Beschermd Wonen.	
∞	Actief aandacht voor welzijn en taken van de mantelzorger.	
✓	Introductie 'Welzijn op Recept'.	
✓	Nieuw klanttevredenheidsonderzoek Wmo.	
∞	Investeren in de ondersteuning van vrijwilligerswerk in de gemeente door de inzet van een sociaal makelaar.	

ARBEIDSMARKT/ INKOMEN/ PARTICIPATIEWET

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We ontwikkelen Nieuwkoop Werkt door naar een actieagenda.	*1
∞	We investeren in de samenwerking Rijnvicus en Serviceplein.	
∞	We verbeteren de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt.	
∞	Samen met ondernemers en Rijnvicus onderzoeken we hoe we kunnen bijdragen aan het verminderen van personeelstekort door de inzet van Nieuwkoopse werkzoekenden.	
	We versterken de aanpak 'misbruik sociale voorzieningen'.	*2
∞	We actualiseren Social Return.	
✓	Het thema armoede voegen we toe aan de lokale preventie agenda.	
∞	We brengen armoederegelingen actief onder de aandacht.	
✓	We maken een koppeling tussen energiearmoede/duurzaamheid.	
✓	We koppelen verschillende armoederegelingen en gaan meer samenwerken met fondsen.	
✓	We breiden de financiële regelingen kind en gezin uit.	

*1 Nieuwkoop Werkt is inmiddels gestaakt, omdat tijdens en na Corona de arbeidsmarkt veranderde. De taken die eerst waren ondergebracht bij Nieuwkoop Werkt zijn nu belegd bij Rijnvicus. We hebben daar als gemeente een eigen accountmanager.

*2 Landelijk wordt er, onder andere door de toeslagenaffaire, anders gekeken naar handhaving. Met meer aandacht voor de menselijke maat. De Participatie wet wordt aangepast. Deze werkwijze wordt gehanteerd door Alphen aan den Rijn die voor Nieuwkoop de hele uitvoering van de Participatie wet regelt, dus ook de handhaving. Tijdens intake en tussentijdse gesprekken zijn consulenten overigens altijd alert op mogelijke fraude. Daarnaast vindt er jaarlijks een thema controle plaats. De afgelopen jaren was er geen aanleiding om in te zetten op extra handhaving.

VERSTERKEN SOCIALE SAMENHANG VIA INTEGRALE KINDCENTRA

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
∞	Behouden en versterken onderwijsaanbod.	

	Doorontwikkelen voorschoolse educatie.	
	Doorontwikkelen samenwerking onderwijs met passend onderwijs, sport en cultuur.	
	Ontwikkelen IKC's.	*1
	Benutten gedeelde investeringen in duurzaamheid IKC's.	*2
	Onderzoeken financiële arrangementen IKC's.	

*1 Op dit moment werken we aan IKC *Het veen*, *De Sluis* en *De Poel*.

*2 Deze optie is onderzocht en vervolgens besproken in de stuurgroep. Er is besloten dit niet uit te voeren omdat de regelingen omtrent zonnepanelen inmiddels zijn gewijzigd en een investering niet aantrekkelijk is.

EEN ACTIEF EN VERBINDEND VERENIGINGSLEVEN

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	Inzet op sterke verenigingen, onder ander door lastenverlichting voor besturen.	
	Thema vrijwilligers/verenigingen in lokale preventie agenda.	
	Samenwerking verenigingen stimuleren.	
	Beperken administratieve lasten subsidies/vergunningen verenigingen/evenementen.	
	Herijken rol/positionering buurtsportcoaches.	
	Initiatieven bundelen op het gebied van integratie en inclusie en het maken van een actieplan.	
	Het gesprek over integratie en inclusie aangaan met maatschappelijke partners en verenigingen.	

ZWEMBAD DE WEL

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	Basis op orde en behoud keurmerken Zwembad de Wel.	
	Wachtlister zwemles terugdringen.	
	Consequenties in kaart brengen voor nieuwbouw of renovatie van De Wel met een realistische planning	
	We onderzoeken verschillende exploitatievormen en de organisatorische inbedding van De Wel.	*1

*1 Begin 2026 verwachten we een rapport te kunnen presenteren. Het conceptrapport is gereed en bespreken we nu ambtelijk met de gemeente Kaag en Braassem en met de directie van het sportbedrijf. Einde van het eerste kwartaal verwachten we de bestuurlijke gesprekken te voeren. We brengen nu het proces rondom ontvlechting, implementatie en medezeggenschap bij reorganisatie in beeld.

PROGRAMMA 4: BESTUUR EN DIENSTVERLENING

DIENSTVERLENING EN LOKETTEN

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
∞	We brengen in beeld hoe de organisatie meer uitvoerend, verbindend en dienstgericht kan worden.	
∞	We ontwikkelen de loketten zodat we nog meer dienstgericht kunnen werken en dicht bij de samenleving staan.	
∞	We versimpelen waar mogelijk (digitale)processen met behulp van klantreizen.	
✓	We implementeren het platform evenementvergunning.	
∞	Aan de hand van geleerde lessen, praktijkvoorbeelden helpen en begeleiden wij ondernemers/verenigingen in het (vergunningen) proces, maar ook de complexe regel- en wetgeving. We stellen daar waar mogelijk basismateriaal beschikbaar.	
✓	Onderzoek naar een bouw- en energieloket, dit al dan niet in combinatie met het bestaande omgevingsloket.	

DORPSRADEN

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
✓	Uitwerken gesprekken rol en positie dorpsraden en de evaluatie aanbieden aan de gemeenteraad.	
✓	Bespreken ondersteuning dorpsraden, waarbij we stimuleren dat dorpsraden van elkaar leren.	

OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
✓	Team handhavers versterken, waarbij we de mogelijkheid onderzoeken naar een vorm van regionale inzet. De financiële impact die versterking met zich meebrengt, brengen we in kaart.	
✓	We versterken de aanpak ondermijning en brengen (financiële) consequenties in kaart voor het aantrekken van een bestuursadviseur ondermijning.	*1

- *1 Er is weliswaar geen bestuursadviseur specifiek voor ondermijning aangetrokken, maar de capaciteit voor bestuursadviezen is uitgebreid, waarbij ondermijning altijd een punt van aandacht is. Daarnaast zijn in het werkplan OOV en Handhaving doelen en mensen benoemd ten aanzien van ondermijning.

Burgemeester Robbert-Jan van Duijn

Als voorzitter van zowel het college als de gemeenteraad constateer ik met tevredenheid dat de samenwerking tussen deze organen goed verloopt. Bij het doornemen van deze eindverantwoording valt op dat veel onderdelen uit het collegeprogramma voortvarend zijn opgepakt en in de meeste gevallen zelfs al zijn afgerond. Dit stemt tot tevredenheid en geeft vertrouwen voor de komende periode.

Een belangrijk thema binnen mijn portefeuille blijft handhaving. Omdat de aard en omvang binnen deze portefeuille flink is toegenomen, was het nodig de capaciteit uit te breiden en het beleid aan te passen. Hierbij heeft de raad de prioriteiten duidelijker aangegeven, passend bij deze tijd.

Daarnaast is er blijvende inzet vanuit de gemeente Nieuwkoop op het Schiphol-dossier. Als vertegenwoordiger van de gemeente neem ik deel aan diverse overlegstructuren. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de positieve én negatieve effecten van de luchthaven op onze regio. In de afgelopen periode is een duidelijke kentering zichtbaar: de discussies zijn verschoven van groeiscenario's naar scenario's zonder groei. Inmiddels wordt in brede maatschappelijke kring gesproken over de snelheid waarmee krimp kan plaatsvinden.

Met het nieuwe evenementenbeleid heeft de raad beleid vastgesteld waarmee er meer duidelijkheid is gekomen voor iedereen die een evenement wil organiseren en hebben we een goede balans gevonden tussen levendigheid en leefbaarheid.

Door de geopolitieke ontwikkelingen, maar ook door zaken als de gevolgen van klimaatverandering, zijn we extra hard aan de slag om in geval van calamiteiten niet alleen de continuïteit van onze eigen gemeentelijke organisatie veilig te stellen, maar ook de weerbaarheid van de gehele samenleving.

PROGRAMMA 5: BEDRIJFSVOERING

BEDRIJFSONDERSTEUNING

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	We stellen een nieuwe financiële verordening op.	*1
	We vereenvoudigen de P&C-cyclus.	
	We koppelen beheerplannen organisatiebreed aan de P&C-cyclus.	*2
	Processen automatiseren we verder via het jaarlijkse ICT-beheerplan.	
	We blijven veilig digitaal werken en versterken dit met behulp van gerichte trainingen.	
	We ontwikkelen het zaakgericht werken door.	
	We richten datagedreven werken in om beleidskeuzes te onderbouwen.	*3

- *1 In het eerste kwartaal van 2026 leggen we de nieuw financiële verordening ter besluitvorming voor.
- *2 Deze optie is onderzocht. De beheerplannen bevatten onder andere ook beleidsontwikkelingen en raadskeuzes. Deze wijzigingen passen niet in het proces van de P&C-cyclus. We bieden vierjaarlijks de beheerplannen aan aan de gemeenteraad ter vaststelling.
- *3 Datagedreven werken is uitgewerkt in een meerjarige roadmap (2023-2026). Hiermee leggen we een stevige basis om datagedreven werken te verankeren in de organisatie.

PROGRAMMA 6: ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Status	Wat gingen we doen? – actiepunten uit het collegeprogramma	*
	Bij dreigende structurele budgetoverschrijdingen stellen wij een dilemmanota op voor de raad zodat de raad keuzes kan maken en prioriteiten kan stellen.	
	Wij onderzoeken de mogelijkheden voor de invoering van toeristen- en verblijfsbelasting.	

EXTRA UITGEVOERD

De verantwoording kan niet alleen bestaan uit een terugblik op wat vooraf gepland was. Onze omgeving is dynamisch, zowel binnen als buiten de organisatie. Dat betekent dat er voortdurend nieuwe ontwikkelingen zijn waarop het college wil – of soms zelfs moet – reageren. Dit kunnen bedreigingen zijn, maar ook kansen. In de afgelopen twee jaar zijn er tientallen van zulke situaties geweest. Met ‘extra’ bedoelen we zaken die niet in het oorspronkelijke collegeprogramma stonden, maar waar het college wel mee te maken kreeg.

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van een aantal van deze acties, projecten of inspanningen. Het is geen volledig overzicht, maar een selectie van ongeplande onderwerpen die grote invloed hadden op de bestuurlijke aandacht, de inzet van ambtelijke capaciteit en/of de beschikbare middelen. De onderwerpen staan in willekeurige volgorde.

Extra verkiezingen

In november 2023 vonden extra verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats, na het vallen van het kabinet. In oktober 2025 volgen opnieuw verkiezingen. Hoewel verkiezingen organiseren meestal weinig bestuurlijke aandacht vraagt, kost het wel veel ambtelijke capaciteit en financiële middelen.

Nieuwkoop blijvend in Evenwicht

Het Rijk heeft forse bezuinigingen aangekondigd op het Gemeentefonds. Dit betekent dat Nieuwkoop in de toekomst minder geld ontvangt. De bezuinigingen zijn zo groot dat 2026 in gemeentelijke kring bekendstaat als het ‘ravijnjaar’.

Om hierop voorbereid te zijn, is het project *Nieuwkoop blijvend in Evenwicht* gestart. Daarbij is gekeken welke structurele uitgaven niet strikt noodzakelijk zijn. De bezuinigingen zijn ingedeeld in drie categorieën:

- **laaghangend fruit** (makkelijk door te voeren),
- **lage impact** (beperkte maatschappelijke gevolgen),
- **hoge impact** (grote maatschappelijke gevolgen).

Op basis van dit project legde het college verschillende keuzes voor aan de gemeenteraad. Deze keuzes zijn verwerkt in een model met fiches, zodat raadsleden eenvoudig de financiële gevolgen kunnen zien als zij alternatieve bezuinigingen overwegen.

Brand in Ter Aar

In juni 2023 woedde een grote brand op bedrijventerrein *Bovenland* in Ter Aar. Een groot deel van het terrein werd verwoest. De nazorg voor omwonenden en bedrijven vroeg veel bestuurlijke aandacht en ambtelijke inzet. Dit betrof zowel directe ondersteuning als hulp bij de herontwikkeling van het terrein.

Spreidingswet

Door de hoge instroom van asielzoekers en de beperkte opvangcapaciteit is er grote behoefte aan extra, duurzame opvanglocaties. Om dit eerlijk over het land te verdelen, nam de Staten-Generaal de Spreidingswet aan.

Nieuwkoop had samen met de regio Holland Rijnland al een bestuurlijk *solidariteitspact* gesloten, vooruitlopend op de wet. Dit vroeg veel bestuurlijke aandacht en capaciteit. Na inwerkingtreding van de wet bleken de afgesproken aantallen te laag. Samen met buurgemeenten werkt Nieuwkoop nu aan het realiseren van de hogere aantallen.

Implementatie wet- en regelgeving

De afgelopen twee jaar is veel tijd besteed aan het invoeren van nieuwe of gewijzigde wetten. Vaak was dit al voorzien, maar het moment van invoering was bij het opstellen van het collegeprogramma nog onbekend. De uitvoering vraagt meestal weinig bestuurlijke aandacht, maar legt wel een grote druk op de ambtelijke organisatie. Dit is lastig vooraf te plannen.

Een goed voorbeeld is de Omgevingswet, die meerdere keren werd uitgesteld en uiteindelijk op 1 januari 2024 van kracht ging. Eind 2023 leverde dit een golf van 65 vergunningsaanvragen op (normaal gemiddeld 35 per maand). Verder werd de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen door de Wet open overheid (Woo) en is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) op 1 januari 2025 ingegaan.

Dagmarkt Zevenhoven

In 2023 dreigde de dagmarkt in Zevenhoven te verdwijnen. De dorpsraad nam het initiatief om de winkel te behouden en richtte een coöperatie op. De gemeente ondersteunde dit en de gemeenteraad gaf, op advies van het college, een financiële bijdrage voor de verbouwing. Dit project vroeg relatief weinig gemeentelijke inzet, maar had door de samenwerking en het maatschappelijke belang een groot effect binnen het kader van vitale kernen.

Crisisnoodopvang

Aan het begin van deze raadsperiode ontstond in Nederland een groot tekort aan opvangplekken. Nieuwkoop nam haar verantwoordelijkheid en richtte een crisisnoodopvang in. Het realiseren, gebruiken en nazorg verlenen vergde veel van de samenleving én van de ambtelijke organisatie.

Bomenbeleid

De gemeenteraad stelde een bomenbeleid vast als onderdeel van het bredere beleid voor groenvoorziening, openbare ruimte en klimaatadaptatie. Daarmee zijn heldere uitgangspunten vastgelegd voor een groene toekomst.

Centrumontwikkeling Langeraar en verenigingsvraagstuk

Eind 2023 diende een ondernemer een plan in voor een supermarkt, horecapunt en appartementen in Langeraar. Samen met de initiatiefnemer onderzocht de gemeente de mogelijkheden, ook in relatie tot het verenigingsvraagstuk. Er zijn onder meer verkeer- en parkeeronderzoeken uitgevoerd en verschillende scenario's in beeld gebracht.

Agrarisch Perspectief Nieuwkoop

In het voorjaar van 2023 stelden wij in samenwerking met een kerngroep van agrariërs het **Agrarisch Perspectief Nieuwkoop** op. Dit participatietraject leverde waardevolle input voor reacties op regionale en landelijke beleidsplannen, zoals het ZH-PLG en het NOVEX-gebied Groene Hart. Door de val van het kabinet bleef een landbouwakkoord helaas uit. Wel is regionaal doorgewerkt aan de uitwerking van de opgaven, met de start van het Fieldlab Groene Hart (september 2025) tot gevolg.

Afwegingskader particuliere initiatieven

Op verzoek van de gemeenteraad heeft de gemeente het afwegingskader particuliere initiatieven opgesteld. Dit beleid maakt het toepassen en beoordelen van het begrip ruimtelijke kwaliteit zo objectief en hanteerbaar als mogelijk. Het afwegingskader is inmiddels door de raad vastgesteld.

Ontwikkelperspectief NOVEX-gebieden en provinciaal voorstel

In 2023 werkten de provincies en NOVEX-gebieden aan een ontwikkelperspectief voor maatschappelijke opgaven richting 2050. Het proces was intensief en tijdrovend en vereiste veel capaciteit, ook van gemeenten. Voor Nieuwkoop is vooral de afstemming tussen het ZH-PLG en NOVEX Groene Hart belangrijk, omdat er veel overlap bestaat.

Recreatieparken Zevenhoven

Al jaren staat het vraagstuk van permanente bewoning op recreatieparken in Zevenhoven op de agenda. In oktober 2023 namen Provinciale Staten een motie aan die de weg vrijmaakt voor aanpassing van de status van de parken. Medio 2025 heeft de gemeenteraad besluiten genomen dit moeizame traject een stap verder te brengen. Op dit moment zijn we in nader overleg met de provincie en de parkbewoners om permanente bewoning van de recreatieparken te legaliseren.

Energiefonds

Sinds de vaststelling van het duurzaamheidsprogramma zijn de maatschappelijke ontwikkelingen en het energiebeleid sterk veranderd. Er kwamen extra taken bij, zoals verduurzaming van bedrijventerreinen en aanpak van energiearmoede. Ook de gemeenteraad toonde veel ambitie, onder meer via de motie voor een Energiefonds. Door deze nieuwe taken liep de uitvoering van andere onderdelen vertraging op.

Verplaatsing volkstuincomplex Ter Aar

De raad besloot in 2023 tot aankoop van een nieuwe locatie aan de Veldweg voor volkstuinvereniging *De Geschikte Peer*. In 2024 werd de vergunningsprocedure doorlopen, de nieuwe locatie ingericht en de oude locatie opgeruimd.

Herziening omgevingsbeleid provincie Zuid-Holland

De provincie herzielt ieder jaar een deel van haar omgevingsbeleid. Dit zijn zogenaamde 'thematische aanpassingen'. In 2025 is echter een totaal nieuw omgevingsbeleid voor inspraak vrijgegeven. Mede omdat hier o.a. sprake zou zijn van het 'wenselijkheid van windturbines' binnen onze gemeentegrenzen en net daarbuiten is in Nieuwkoop bovengemiddeld tijd en energie gestoken in het schrijven van een lokale zienswijze en het trachten te verankeren van onze zienswijze bij andere organisaties.

Warmtenet Langeraar

In het kader van verduurzaming en het realiseren van een gasloze maatschappij heeft de gemeente in de afgelopen periode de keuze gemaakt een kleinschalig laagtemperatuur warmtenet in Langeraar te realiseren. Dit is mogelijk geworden door het aansluiten van de nieuwbouw van het IKC, de realisatie van een aantal nieuwbouw appartementen, maar ook door een nauwe samenwerking met de woningcorporatie wanneer het gaat om bestaande woningen. Het warmtebedrijf is inmiddels opgericht en de bronaansluiting is gerealiseerd.

Verlengen Ondernemersfonds

Uit de evaluatie van de eerste periode van het ondernemersfonds is gebleken dat dit fonds van duidelijk toegevoegde waarde is wanneer het gaat om het stimuleren van het economische ondernemersklimaat. Daarom is in december 2023 besloten het fonds voor een periode van 5 jaar voort te zetten (1 januari 2024 – 31 december 2028).

Slim energiesysteem bedrijventerrein de Olm

Om het bedrijventerrein de Olm verder te verduurzamen is een onderzoek uitgevoerd waarin zowel de vraag en het aanbod op het bedrijventerrein wordt 'aangevuld' met de opwekpotentie en verrijkt met allerlei oplossingsrichtingen waarin interessante combinaties en verbindingen worden verkend. Dit onderzoek vormt de basis voor de huidige fase waarin technische, financiële en ruimtelijke haalbaarheid wordt onderzocht om met combinaties een warmtenet en lokale energieopslag tot een slim energiesysteem te komen.

ACTUELE ONTWIKKELINGEN

Naast een terugblik op de afgelopen raadsperiode schetsen wij hieronder enkele kleine en grotere actuele ontwikkelingen. Soms gaat het om zaken die nu al invloed hebben op de gemeente, soms om verwachte ontwikkelingen waarvan de gevolgen nog niet direct zichtbaar zijn. In alle gevallen verwacht het college dat de gemeente er in de komende tijd mee te maken krijgt en dat hier actie op nodig zal zijn.

Onzekerheid over rijksbeleid

In juni van 2025 is ook het kabinet Schoof gevallen en inmiddels wordt het als een dubbel demissionair kabinet aangeduid. Sinds de Tweede Kamer verkiezingen van 29 oktober 2025 wordt getracht een nieuwe coalitie – en een nieuw kabinet – te smeden. Het lijkt er op dat het niet gaat lukken een regering te vormen die kan rekenen op een brede steun in zowel de Tweede als de Eerste Kamer. Een zogenaamd minderheidskabinet zal per onderwerp haar meerderheid in beide kamers moeten zoeken. Dit zal – naar verwachting – de stabiliteit niet bevorderen en maakt het beleid in ieder geval minder voorspelbaar.

Woonbeleid

Ook op het gebied van woonbeleid (volkshuisvesting) verandert veel. Om het grote tekort aan sociale huurwoningen op te lossen, kwam voormalig minister [REDACTED] met het wetsvoorstel 'versterking regie volkshuisvesting'. Met dit voorstel krijgt de overheid een regierol op hoeveel er waar voor wie wordt gebouwd. Uitgangspunt is het jaarlijks toevoegen van 100.000 woningen waarvan 2/3 betaalbaar en 30% sociaal. Een aangepast wetsvoorstel is op 13 februari 2025 door demissionair minister Keijzer aan de kamer gestuurd. In juni 2025 heeft minister Keijzer het voorstel voor huurbevriezing weliswaar ingetrokken, maar de koepel van woningcorporaties – Aedes – geeft aan op dit moment toch over onvoldoende middelen te beschikken om voldoende te kunnen bouwen.

Onzekerheid over provinciaal beleid

Ook in de koers van de provincie Zuid-Holland is minder bestendig geworden. Meerdere gedeputeerden zijn vervangen en voorstellen aan Provinciale Staten wijken sterk af van bestuurlijke afspraken die in het verleden zijn gemaakt. Dit vergt grote alertheid en een intensievere ambtelijke en bestuurlijk inzet op verschillende dossiers waar de gemeente en de provincie 'elkaar tegenkomen'.

Netcongestie

Het elektriciteitsnetwerk raakt steeds vaker overbelast door de toenemende vraag naar elektriciteit en de groeiende opwek van zonne- en windenergie. Het netwerk is hierop niet ontworpen. Regelmatig is de totale zonne-energieproductie groter dan het actuele gebruik in Nederland. Hierdoor zien we een geleidelijke verschuivingen van 'opwek' naar 'verbruik' en 'opslag'. Totdat het netwerk wordt uitgebreid, lopen bedrijven tegen problemen aan bij het verkrijgen van nieuwe aansluitingen en ondervinden grotere bouwprojecten forse vertraging. Ook de gemeente merkt dat een gebrek aan capaciteit bij de netbeheerder verdere ontwikkelingen belemmert. Inmiddels is er sprake van dat ook nieuwe woningbouwprojecten niet altijd aangesloten kunnen worden.

Toename taakstelling huisvesting statushouders

Het aantal statushouders (inclusief nareizigers) is de laatste jaren sterk toegenomen. Tegelijkertijd daalt het aantal woningmutaties, waardoor het steeds moeilijker wordt om tijdig aan de opgelegde taakstelling te voldoen. Ook de begeleiding en inburgering – die de gemeente Nieuwkoop zelf organiseert – vraagt hierdoor meer inzet en capaciteit.

Individualisering in de samenleving

De samenleving individualiseert steeds verder. Enerzijds betekent dit meer keuzevrijheid voor mensen, maar anderzijds vermindert hierdoor de sociale samenhang. Inwoners steunen maatschappelijke

ontwikkelingen vaak in algemene zin, maar trekken zich terug zodra deze directe gevolgen hebben voor hun eigen leefomgeving. Dit *'niet in mijn achtertuin'*-effect maakt de uitvoering van beleid ingewikkelder. Participatietrajecten duren langer en de gemeente komt steeds vaker tegenover individuele belangen van inwoners te staan, waarbij inwoners en ondernemers niet schuwen hun standpunt voor te leggen aan de rechtbank. Dit kost veel tijd, energie en kan tot wederzijdse frustratie leiden.

Beperkte financiële ruimte

De bijdragen van het Rijk aan het Gemeentefonds nemen de komende jaren af. Gemeenten worden bovendien mogelijk geconfronteerd met extra taken zonder voldoende financiële compensatie. Daarbovenop kampt Nederland sinds 2024 met de hoogste inflatiecijfers sinds 2002. Dit wordt niet volledig gecompenseerd door het Rijk of via hogere gemeentelijke belastingen. Zelfs bij gelijkblijvende inkomsten kan de gemeente daardoor steeds minder realiseren met de middelen die haar ter beschikking staan.

Arbeidsmarkt

Op de arbeidsmarkt is een tekort aan gekwalificeerd personeel. Bij de gemeente Nieuwkoop is het verloop beperkt, maar het vervullen van vacatures blijft lastig. Hierdoor blijven functies soms langer openstaan, wat de werkdruk verhoogt. Vaak lossen we dit op door tijdelijk personeel in te huren. Dat is duurder en de kennis die externen opbouwen, verdwijnt meestal weer snel uit de organisatie. Daarom investeert de gemeente in de ontwikkeling van haar eigen medewerkers en stimuleert zij interne doorstroom. Op die manier wil Nieuwkoop beter voorbereid zijn op de toekomst en minder afhankelijk zijn van externe inhuur.

Nieuwe wet- en regelgeving

Voor de komende periode staan veel wetswijzigingen op de agenda. Tot 2027 gaat het wellicht om dertien of meer nieuwe wetten. De impact hiervan en de benodigde inspanning zijn vaak moeilijk in te schatten, en sommige implementaties zullen meerdere jaren vergen. De exacte planning is onzeker geworden door het demissionaire karakter van het huidige kabinet en de onzekerheid omtrent de 'slagkracht' van een nieuw kabinet.

Soevereinen

Steeds meer mensen keren zich geheel of gedeeltelijk af van de samenleving. De oorzaken zijn divers, van een groeiende kloof met de politiek tot complottheorieën en de rol van sociale media. De groep neemt toe en uit dit in gewelddadig verzet bij bijvoorbeeld verkeerscontroles en huisuitzettingen, en in toenemend (vuur)wapenbezit. De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid verwacht dat de dreiging hiervan verder toeneemt. Ook in Nieuwkoop moeten we in de uitvoering steeds vaker rekening houden met dit fenomeen.

Stikstof en waterkwaliteit (KRW)

De stikstofproblematiek legt al jaren een grote druk op de samenleving. Bouwprojecten worden stilgelegd en veehouders moeten hun bedrijfsvoering aanpassen of stoppen. Recentelijk is door een uitspraak van de Raad van State ook het intern salderen aan banden gelegd. Voor de komende periode zijn meer maatregelen te verwachten die ook Nieuwkoop en haar inwoners raken.

Daarnaast schrijft de Europese Kader Richtlijn Water (KRW) voor dat de waterkwaliteit uiterlijk in 2027 op orde moet zijn. Nederland dreigt deze doelen niet te halen. Dit betekent dat Rijk, waterschappen, provincies en gemeenten hun inspanningen moeten opschalen. Voor Nieuwkoop is nog onduidelijk welke gevolgen dit precies zal hebben, onder andere omdat de opgaven samenkomen in het Nationaal Programma Landelijk Gebied en het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG).

PFAS

Uit recente onderzoeken blijkt dat de PFAS-vervuiling in Nederland ernstiger is dan eerder werd aangenomen. Er komen steeds meer signalen naar buiten over de verspreiding, concentraties en

mogelijke risico's voor mens en milieu. Tegelijkertijd is er nog veel onbekend en lopen er diverse onderzoeken. Wat dit concreet betekent voor Nieuwkoop is op dit moment nog niet te voorspellen.

De Ruimtelijke puzzel

Momenteel lopen er meer grote ruimtelijke 'trajecten' die veel bestuurlijke en ambtelijke capaciteit kosten en ook de komende periode zullen gaan kosten. Zo is de provincie Zuid-Holland bezig met een herziening van haar volledige ruimtelijke beleid. Op dit moment lijkt het er op dat de provincie in dit beleid de mogelijkheid van windturbines binnen onze gemeentegrenzen en net daarbuiten mogelijke wil maken. In hetzelfde beleid worden o.a. de 3-hectare locaties verankerd.

Weerbaarheid

Mede door de huidige geopolitieke verhoudingen en de ontwikkelingen hiervan, maar ook de hoeveelheid grote vraagstukken én een centrale overheid die zich lijkt terug te trekken ontstaat een situatie waarin meer aandacht gevraagd wordt voor de weerbaarheid van de samenleving.

Langzamerhand begint in de samenleving het besef in te dalen dat de overheid in geval van calamiteiten niet alles voor haar inwoners kan regelen. Bij calamiteiten zal in toenemende mate een beroep worden Sommige van de weerbaarheidsopgaven komen voor de verantwoording van één van de overheidslagen. Maar ook het verhogen van de zelfredzaamheid van inwoners, groepen inwoners, bedrijven en instellingen vraagt aandacht van de verschillende overheden. Dit kan zijn in de rol van voorlichter, facilitator of zelfs trekker. De invulling hiervan is op dit moment nog niet duidelijk, maar wél duidelijk is dat dit de komende jaren veel middelen en mankracht gaat vragen van de gemeente.